

THE PAVILIONS OF THE NATIONAL EXHIBITION FROM 1906

Traian-Sorin DOROBANȚU
PhD Student, University of Craiova

Abstract: The royal family of Romania participated in the inauguration of the National Exhibition in 1906. The two sovereigns visited for several days the pavilions of the exhibition organized on the occasion of the 40th anniversary of the reign of King Carol I. Romanians from all over contributed to this celebration, the historical provinces, as part of a single nation, then separated from the vicissitudes of history. The presence of the most representative exhibits at the exhibition in Bucharest also demonstrated the idea of unity, anticipating the Great Union of 1918.

Keywords: King Carol I, jubilee, National Exhibition, Bucharest, unity

1.1. Vizitele familiei regale la pavilioanele expoziției

Familia regală a fost invitată de către organizatori în mai multe rânduri să viziteze pavilioanele expoziției naționale organizate cu ocazia jubileului de 40 de ani ai domniei Regelui Carol I.

În ziua de 6 iunie 1906 se deschide cu mare fast expoziția de la București în prezența regelui și reginei, ocazie în care au fost trase 101 salve de tun. Cei doi suverani au fost întâmpinați de 100 de trâmbițași, de ministrul Agriculturii și Industriei și Comisarul general al Expoziției, dr. Istrati. În același timp tunurile bateriei Calafat au tras 21 de lovituri de tun. După semnarea actului comemorativ al Expoziției de către Rege, a fost intonat un imn jubiliar de către 500 de cântăreți însoțiți de orchestra Expoziției, iar la ospătăria regală tariful lăutarilor a interpretat *Hora Unirii*¹.

Prima dintre vizite s-a desfășurat în data de 7 iunie 1906, când Regele și Regina au fost prezenți la Pavilionul Domeniilor Coroanei, Pavilionul Etnografic, cel al județului Dorohoi și al Societății Vega pentru exploatarea produselor petroliere². Suveranii au fost întâmpinați de către Ion Kalinderu, administratorul Domeniilor Coroanei, mareșalul Casei Regale și generalul Priboianu. Pavilionul Domeniilor conținea produse agricole, textile și obiecte din ceramică, alături de tabele sinoptice, grafice, reliefuri și piese demonstrative³. Regele Carol I a fost interesat și de funcționarea unui dispozitiv care extrăgea țițeiul din puțurile cu păcură.

O altă vizită a fost efectuată în data de 8 iunie 1906 la pavilionul firmei Gebruder Bing din Nurenberg, care a expus jucării și modele necesare elevilor din învățământ. Un alt pavilion apreciat de către Majestatea Sa a fost pavilionul firmelor englezești Clayton & Shuttleworth și Watson & Youel, care au expus utilaje agricole (mașini de treierat și

¹ *Adevărul*, anul XXVI, nr. 6032, 5 iunie 1906, p. 2.

² Arhivele Naționale ale României, Fond Casa regală, Dosar 171/1906, f. 273.

³ *Ibidem*.

secerat)⁴. Regele s-a interesat și dacă aceste noi utilaje sunt utilizate pe Domeniile Coroanei⁵.

De mare interes și foarte apreciat de către suveranul român, a fost pavilionul firmei de sobe și mobilă din fier Cometul. La pavilionul fabricii de mașini și vagoane Simmering & Brünn-Konigsfeld, M. S. Regele a avut ocazia de a vedea toate produsele fabricate, interesându-se de utilajele utilizate în domeniul industriei petroliere⁶. Totodata, a fost interesat de instalațiile expuse în acest pavilion, în special de aparatele frigorifice care produceau gheață, iar, sub privirile vizitatorilor, a examinat apoi imensele cazane cu vapori de 100 de metri pătrați și 11 atmosfere de presiune, cerând explicații privind fabricarea lor⁷. Regele a vizitat și pavilionul medicului Constantin Gerotă, al Societății Farmaciștilor din România, interesându-se de progresele înregistrate în medicină. O altă vizită a fost efectuată la pavilionul meteorologic român, fiind întâmpinat de către dr. Ștefan Hepites, directorul Institutului Meteorologic roman, cel care a dat explicații regelui privind modul de funcționare al aparatelor care măsoară lungimea și intensitatea cutremurelor. Suveranul a vizitat și Uzina Siemens instalată la Expoziție cu scopul asigurării energiei electrice necesare funcționării pavilioanelor. La biserica Cuțitul de Argint construită pe locul vechii biserici, având ca model biserica Sfântul Nicolae din Iași, regele a examinat în amănunte construcția și arhitectura acestui lăcaș de cult construit în timpul lui Ștefan cel Mare, recomandând lui Ion Lahovari măsurile ce trebuie luate pentru încheierea cu succes a lucrărilor acestui sfânt monument⁸. La încheierea vizitei din ziua de 8 iunie 1906, suveranul s-a plimbat prin grădina botanică amenajată la Expoziție, fiind întâmpinat de către directorul secțiunii agricole a Ministerului Domeniilor Statului, acesta prezentându-i câteva metode de cultivare a legumelor, cerealelor, viței de vie și a pomilor fructiferi⁹.

În ziua de vineri 9 iunie 1906, regele și regina au fost primiți de către comisarul general al Expoziției naționale, șeful casei militare regale și prefectul poliției capitalei. Gheorghe Grigore Cantacuzino, președintele Consiliului de miniștri și Ion Lahovari, ministrul domeniilor, i-au însoțit pe cei doi suverani la Cula ridicată pentru expoziție, unde au admirat obiectele de mare valoare aparținând vechilor boieri, precum și o serie de obiecte de cult, evanghelii, Biblii și cărți bisericești, o deosebită atenție fiind îndreptată asupra unui mic paraclis cu un altar unde se afla așezată o evanghelie scumpă. Regele și Regina au urcat la etajul întâi admirând întreaga privescătoare a expoziției, apoi au luat ceaiul la o masa masivă aflată în pridvor împreună cu invitații de onoare, după care s-au îndreptat către pavilionul închisorilor central, ocazie în care au fost prezentate progresele realizate privitor la asigurarea condiției normale de viață a deținuților aflați în închisori. Totodată, au fost prezentate obiecte realizate de către minorii condamnați de la închisoarea Mislea, mobilă creată de minorii de la închisoarea Focșani, împletituri din răchită de la Penitenciarul Văcărești. La etajul de sus au fost

⁴ *Ibidem*, f. 275.

⁵ *Adevărul*, anul XXVI, nr. 6037, 10 iunie 1906, p. 2.

⁶ Arhivele Naționale ale României, Fond Casa regală, Dosar 171/1906, f. 275.

⁷ *Adevărul*, anul XXVI, nr. 6037, 10 iunie 1906, p. 2.

⁸ Arhivele Naționale ale României, Fond Casa regală, Dosar 171/1906, f. 276.

⁹ *Ibidem*.

prezentate obiecte și o serie de arme lucrate la Penitenciarul Bucovăț, stofe și țesături pentru armată de la Penitenciarul Doftana. Au fost oferite explicații de către directorul general al închisorilor privind evoluției criminalității din România în ultimii 10 ani. Vizita a continuat la pavilionul leagănul Sfânta Ecaterina unde au fost dat explicații asupra modului de îngrijire și întreținere al copiilor, iar apoi a fost vizitat interiorul unei colibe aparținând unui sătean căruia îi plăcea alcoolul, făcându-se o comparație cu interiorul unei locuințe a unei persoane gospodare¹⁰.

Deosebit de apreciat a fost pavilionul doamnelor române, unde au fost expuse obiecte de artă, picturi pe porțelan, tapițerii, pirogravuri, acuarele, lucrări în piele, broderii și dantele aparținând unor doamne și domnișoare amatoare.

În ziua de sâmbătă 10 iunie 1906, regele și regina au revenit la expoziția națională, vizitând pavilionul Regal, o construcție impunătoare alcătuită dintr-un palat cu dimensiuni armonioase ale cărui aripi au fost ocupate în dreapta de secțiunea militară iar în stânga de secțiunea lucrărilor publice, fiind legate prin galerii de coloane, sala pavilionului Regal fiind acoperită cu o cupolă susținută de patru coloane. Deasupra celor trei porți de intrare erau gravate mesaje aparținând suveranului de-a lungul glorioasei sale domnii: unul dintre acestea a fost rostit în anul 1866, *“Am venit să creez un viitor: credeți în Mine precum Eu cred în voi”*, un al doilea mesaj rostit la 1877, *“Înainte cu inima românească și lumea să ne judece după faptele noastre”* iar ultimul din anul jubiliar, *“Caracterele mai mult decât talentele hotărâsc soarta popoarelor ...”*¹¹. În mijloc, se aflau printre drapelurile vechi o vitrină cu o replică a Coroanei de oțel și coroana de aur, iar o altă vitrină cuprindea ordine și decorații ale regelui și medalia de aur oferită reginei de către Academia franceză. Vizita a continuat în secțiunea dedicată lucrărilor publice unde inginerul Anghel Saligny a prezentat inovațiile în domeniu, iar, la secțiunea militară, generalul Brătianu a prezentat suveranilor replica unor cazarme aflate pe pozițiile de luptă din timpul războiului de independență de la 1877-1878 și o colecție de uniforme vechi. În secțiunea dedicată serviciului sanitar, au fost explicate efectele gloanțelor asupra corpului uman, iar în prima sală a secțiunii militare a fost amenajat un muzeu militar care avea dispus pe pereții încăperii mai multe tablouri de mari dimensiuni, unul dintre acestea înfățișându-l pe Regele Carol I defilând în fruntea armatei române, alături de împăratul Austriei Franz-Joseph, precum și arme vechi, tunuri și drapelurile, unul dintre aceste tunuri datând din vremea domnitorului Moldovei, Petru Cercel. Sala mai cuprindea modele de proiectile și torpile, alături de o hartă a României la scara 1/50000, iar în exteriorul pavilionului a fost construită o replică a casei de la Poradim, Bulgaria, care l-a adăpostit pe Carol I, în calitate de comandant suprem al armatelor care au asediat cetatea Plevna la 1877, suveranul fiind cu adevărat impresionat de exactitatea reproducerii acestei construcții. Înainte de a își încheia vizita la expoziție, Regina a vizitat pavilionul societății Furnica, iar regele și inginerul Anghel Saligny au admirat o machetă la o scară redusă a orașului Plevna și a împrejurimilor sale¹².

¹⁰ *Ibidem.*

¹¹ *Ibidem*, f. 277.

¹² *Ibidem.*

În ziua de 11 Iunie 1906, familia regală a vizitat lacul amenajat în cadrul Expoziției, fiind întâmpinată de către comisarul general dr. C. Istrati, împreună asistând la o scară redusă a unei lupte navale, cu nave în miniatură¹³. Deosebit de apreciat a fost pavilionul societății de binefacere Furnica, unde au fost expuse broderii, obiecte țărănești lucrate de femeile din mediul rural și costume naționale provenite din diferite regiuni ale României.

Vizita din ziua de 12 iunie 1906 a continuat la pavilionul societății Munca, unde pe pereții acestuia puteau fi văzute pânze și costume țărănești din toate județele României. Vitrina atelierului de pânză și costume naționale din Câmpulung a expus o colecție de costume naționale remarcate de către familia regală, alături de care au fost expuse și obiecte executate de persoane nevătătoare, astfel o persoană nevătătoare a citit celor doi suverani, utilizând alfabetul Braille și și-a arătat priceperea confecționând un scaun împletit din paie. Au mai fost vizitate secțiunile aparținând unei școli profesionale din Iași precum și o expoziție de pânze și obiecte aparținând țăranilor din județul Dolj, prezentate de către doamna Romanescu. Vizita a continuat la pavilioanele societăților Forestieră și a societății P. & G. Goetz, unde le-au fost oferite regelui și reginei explicații privind funcționarea fabricilor de cherestea de la Brezoi, Galați. Comănești și Tarcău. Pavilionul fabricii Albina din Galați a prezentat obiecte din zinc și o instalație pentru petrolul rafinat utilizată de către rafinăriile românești. Ultimele vizite au fost realizate la pavilionul fabricii de săpun și parfumuri aparținând lui Zamfirescu și la pavilionul Fabricii de mașini și utilaje agricole *Ruston & Proctor*, fiind înfățișate regelui modul de funcționare al diferitelor mașini, acesta arătându-se impresionat de noua mașină de secerat și legat spice Cormick¹⁴.

Marti 13 iulie 1906, familia regală a vizitat în cadrul Expoziției naționale pavilionul dedicat Agriculturii și Industriei. Aici au fost expuse scoarțe românești, portrete, fotografii, tablouri, snopuri și mănunchiuri de grâu, orz și ovăz, iar în mijlocul pavilionului a fost înfățișată o alegorie reprezentând situația agriculturii din România în comparație cu anul 1866. În partea dreaptă a pavilionului a fost amenajată secțiunea zootehnică, unde profesorul veterinar doctor Locusteanu a oferit explicații asupra raselor de animale domestice, iar dl. Nicoleanu, șeful secției agricole și viticole a oferit reginei două mănunchiuri de grâu și ovăz legate cu panglici tricolore precum și explicații privind cultura viței de vie americane altoite, fiind expuse și vinuri românești de calitate de la Cotnari și Drăgășani. În această parte a intrării au fost expuse și produsele școlii de agricultură de la Herăstrău, această colecție era alcătuită din diferite plante cerealiere, iar, în partea stângă a intrării, se afla stațiunea agronomică, unde au fost expuse mostre de pământ din toate zonele țării, așezate în funcție de calitatea solurilor. Au fost prezentate diferite soiuri de porumb selecționate de pe moșia Balotești, iar la serviciul Industriei au fost oferite explicații suveranilor privind modul de distribuire al fabricilor din țară și creșterea numerică a acestora, începând cu anul 1866. Dimitrie Colescu, șeful serviciului statistic a oferit explicații amănunțite asupra hărții natalității și a mortalității din România, insistând asupra progreselor economice ale țării sub domnia Regelui Carol

¹³ *Ibidem*, f. 278.

¹⁴ *Ibidem*, f. 279.

I. În aripa stângă a pavilionului Industriei și la etajul de jos a fost stabilită o secțiune a Pădurilor, fiind plantați arbori din zona Bărgănelului sau din cea a Tarcăului. La serviciul minelor, carierelor și a apelor minerale a fost creat un relief al stațiunii Govora și o statistică privind analiza apelor minerale, iar la pavilionul cofetăriei Capșa, regina a primit o cutie cu bomboane din partea conducerii cofetăriei. Vizita a continuat la pavilionul Eforiei spitalelor civile în interiorul pavilionului, unde au fost așezate mai multe portrete ale fondatorilor și donatorilor Eforiei, iar în partea stângă a pavilionului a fost așezat muzeul Mănăstirii Sinaia, care conținea obiecte de valoare, o mare colecție de medalii, cele mai multe aparținând regelui, precum și colecții de monede, veșminte vechi bisericesti și o ușă de la Mănăstirea Cobia din anul 1608¹⁵.

Vizita din ziua de 14 iulie 1906 a continuat la expoziție cu pavilioanele dedicate Industriei, unde au fost trecute în revistă cele mai importante realizări ale Industriei românești, astfel, fabricile de la Câmpulung și Letea au prezentat țesături din fire de celuloză, iar, cea de la Bușteni, o colecție de hârtii pe care erau imprimate în filigran portretele membrilor familiei regale, în una dintre acestea se afla regele înconjurat de portretele miniștrilor săi de la 1866. Au fost expuse instrumente muzicale, obiecte din teracotă, sticlă, fier, piele și pălării de pâslă. Familia regală s-a îndreptat apoi spre pavilionul camerelor de comerț, aici fiind prezentate grafice, statistici, hărți și colecții de legi comerciale și anuarul comercial al României¹⁶.

1.2. Pavilioanele românilor din afara granițelor României

Jubileul regal a prilejuit organizarea pentru prima dată a unor pavilioane aparținând românilor din afara granițelor. Astfel, au expus românii din Bucovina, Basarabia, Banat, Transilvania, Serbia, Macedonia, Istria și Bosnia. Ziarul Vulturul preciza: *“Mândru de trecutul și prezentul tău, îmbărbătat de ce ai fost și ești, văzând înăuntrul acelor multe și frumoase clădiri, care laolaltă fac expoziția, tot ce s’a făcut de când e neamul nostru românesc. De pretutindeni, Românii au trimis să se vadă în expoziție tot ce s’a rostuit, prin credința, știința, prevederea, priceperea, voința, munca minții ori brațelor, economia și învățătura românească. Până acum așa ceva nu s’a mai văzut la noi*¹⁷.”

Monitorul Oficial al României a realizat o statistică care privea distincțiile, premiile și medaliile obținute de către exponanți și colaboratorii participanți la expoziție, după cum urmează: 3 diplome hors concours; 60 diplome de onoare cu medalii de aur; 131 medalii de aur cu diploma specială; 256 medalii de argint cu diplomă specială; 195 medalii de bronz cu diplomă specială; 6 mențiuni onorabile¹⁸.

Pavilionul Bucovinei

Acesta a ocupat o parte a pavilionului Austriei aflat pe Calea Dobrogei în apropiere de Terasa Ștefan cel Mare, lângă Arenele Romane, fiind construit în forma mănăstirii Putna. Cei care s-au ocupat de organizarea pavilionului au fost: Nicu cavalier de Flondor,

¹⁵ *Ibidem*, f. 279 -280.

¹⁶ *Ibidem*, f. 282.

¹⁷ „Expozițiunea generală română din 1906”, în *Vulturul*, Anul I, nr. 28, 4 iunie 1906, p. 1

¹⁸ *Monitorul Oficial*, nr. 194, 28 noiembrie 1906, p. 7134

Nicu cavalier de Wasiko, cavalier de Grigorcea, preotul Dionisie cavalier de Bejan, Florea Lupul¹⁹.

Un mare impact l-a avut expunerea celor mai vechi odoare bisericesti din vremea lui Ștefan cel Mare și anume: *“perdeaua lui Ștefan cel Mare cu portretul lui și al soției Maria; un acoperământ dăruit de același Domn la 1403, Episcopiei Rădăuți; un aer cusut cu fir din mănăstirea Putna, pe care se află cusute portretele lui Ștefan cel Mare și a Doamnei Sale Maria de Mangop, fiica lui Radu cel Frumos, Domnul Munteniei”*²⁰.

Pavilionul Basarabiei ocupa una din aripile pavilionului etnografic al Transilvaniei, secțiune organizată de către Maria Strumenska din satul Klișcovitza unde au fost prezentate obiecte strânse din diferite sate din Basarabia aparținând industriei casnice, scoarțe, vechi obiecte bisericesti, alături de fotografii cu case țărănești și grupuri de țărani și țărănci în porturi populare specifice zonei.

Pavilionul românilor din Banat

Ziarul *Conservatorul* își incepea corespondența de la Expoziție, prezentând cu lux de amănunte participarea românilor bănățeni la București. În data de 3 august 1906 a sosit un grup de peste 300 persoane care s-au deplasat direct la Expoziție, unde au vizitat diverse pavilioane, în special Pavilionul Regal și Pavilionul ungar. Organizatorii excursiei au fost Vasile Goldiș, Sever Bocu, Iosif Moldovan, iar grupurile erau formate din învățători și preoți, însoțite de delegați ai ministerului instrucțiunii publice, iar, seara, o parte dintre vizitatori, au servit masa la Ospătăria Expoziției, după care au participat la diferite atracții din cadrul Expoziției: luptele navale și spectacolul Povestea neamului de la Arenele Romane.²¹

Presa internă realiza în fiecare zi scurte corespondențe de la Expoziție, semn al faptului ca această unică manifestare se bucura de un real interes din partea publicului român. În publicația *Dimineața*, o scurtă informație anunța prezența a cca. 300 români venind din 87 comune din comitatul Făgăraș pentru vizitarea Expoziției și a altor obiective din oraș. Aceștia au fost întâmpinați la gară de un public numeros, după care au pornit spre parcul Expoziției pe jos, oprindu-se la biserica Sf. Gheorghe Nou unde a fost oficiat un Te-Deum²². Apoi, au luat masa la Ospătăria comunală, după care au vizitat Expoziția, și au luat parte la diverse spectacole oferite la Expoziție iar pentru întreg grupul a fost organizată o excursie la Constanța și Sinaia²³.

Pavilionul Transilvaniei

A fost cunoscut sub numele de muzeul etnografic numărul 1. Construcția a avut ca model o casă românească din Transilvania. Muzeul a fost împărțit în mai multe secțiuni: una religioasă, una culturală și a treia dedicată industriei casnice. Secțiunea religioasă cuprinde două porțițe aurite, iar în mijloc se afla un dulap de sticlă în care erau expuse obiecte vechi bisericesti de mare preț, printre care și o cârjă aparținând fostului Mitropolit al Transilvaniei, Andrei Șaguna, alături de o cruce de aur cu pietre scumpe primită din Serbia, iar în partea dreaptă a secțiunii religioase se afla un alt dulap cu

¹⁹ *Conservatorul*, anul VI, nr.127, 10 iunie 1906, p. 1

²⁰ *Universul*, anul XXVI, nr. 224, 17 august 1906, p. 1

²¹ *Conservatorul*, anul VI, nr. 169, 3 august 1906, p. 3

²² *Dimineața*, anul III, nr. 940, 18 septembrie 1906, p. 2

²³ *Drapelul*, anul VI, nr.102, 16 septembrie 1906, p. 3

obiecte scumpe unde erau expuse manuscrisele lui Gheorghe Șincai. În secțiunea industriei casnice, de altfel, cea mai bogată și mai întinsă, aceasta cuprindea trei părți din pavilion, unde la intrare se afla un covor imens din lână, iar pe covor era țesut un vultur, țesătură aparținând Catedralei din Sibiu. O altă încăpere avea expuse cusături și obiecte de îmbrăcăminte aparținând femeilor din Banat, realizate de către elevii școlii civile din Sibiu, precum și mai multe modele de cusături și broderii cu motive românești. Într-un colț al camerei se afla o colecție bogată de păpuși, iar îmbrăcămintea fiecărei păpuși reprezenta diferite zone geografice ale României. Deosebit de valoroase erau o cămașă de 150 de ani și mai multe modele de pieptare bărbătești lucrate de către elevii școlii din Săliște. Alături de acestea au fost expuse și ștergare lucrate din pânză de cânepă cu o vechime de peste 200 de ani, o parte din obiectele expuse în pavilionul nou aparținând muzeului etnografic de la Sibiu, iar alte obiecte aparțineau unei femei care a cutreierat în iarna anului 1905-1906 întreg Ardealul pentru a cumpăra de la țărani cele mai frumoase țesături²⁴.

Pavilioanele românilor din sudul Dunării.

Un real succes l-au avut exponatele românilor din sudul Dunării, din Serbia și Macedonia.

Pavilionul Macedoniei a fost zidit în întregime din piatră, cu ferestre mici, așezate foarte sus, înconjurat cu un zid de piatră, asemănător unui mic fort, dar planul pavilionului a fost luat din greșeală după modelul unei cule turcești; casele românilor macedoneni erau spațioase și cu multe încăperi pentru că familia era foarte numeroasă și locuiau sub același acoperiș: bunici, părinți, copii și nepoți²⁵. Erau expuse printre altele: diferite costume din Macedonia, obiecte de industrie casnică, sofale luxoase, etajere cu lucruri manuale, fotografiile cu portul românesc din diferite regiuni ale Macedoniei, obiecte în argint, de icoane și filigrane, țesături de lână și borangic²⁶. Totodată, a fost expusă o colecție bogată de covoare, pânze, velințe, țesături, alături de fotografiile din toate localitățile locuite de români: orașe, școli, biserici²⁷.

Pavilionul românilor din Serbia cuprindea diferite costume și păpuși îmbrăcate în costume

naționale sârbești și românești și numeroase obiecte de artizanat și industrie casnică, iar la inaugurare a fost prezent directorul Muzeului etnografic din Belgrad care i-a întâmpinat pe Suverani cu pâine și sare, așezate pe o tavă de argint frumos lucrată²⁸.

1.3. Pavilioanele statelor europene

De la această expoziție nu puteau să lipsească pavilioanele unor state europene, mari puteri ale epocii. Astfel, în rândul celor 165 de pavilioane existente în cadrul Expoziției au expus state ca: Franța, Austria, Ungaria, Italia.

Pavilionul Franței era situat în spatele Palatului Artelor, pe Calea Olteniei, lângă Pavilionul Italiei, iar inaugurarea pavilionului s-a făcut în data de 7 septembrie printr-o

²⁴ *Adevărul*, anul XXVI, nr. 6037, 10 iunie 1906, p. 2.

²⁵ *Universul*, anul XXIV, nr. 251, 13 septembrie 1906, p. 2

²⁶ *Conservatorul*, anul VI, nr. 224, 11 octombrie 1906, p. 1

²⁷ *Universul*, anul XXIV, nr. 251, 13 septembrie 1906, p. 2

²⁸ *Conservatorul*, anul VI, nr. 131, 15 iunie 1906, p. 1-2

mare serbare, printre invitați numărându-se membrii coloniei franceze, ministrul francez cu soția, însărcinatul cu afaceri al legațiunii franceze, celebrul astronom Camille Flammarion care s-a întreținut cu regina Elisabeta, domnii M.Vlădescu și Ion Lahovary²⁹. Acest pavilion a fost compus dintr-o rotundă și mai multe încăperi laterale în care erau expuse mobile de artă, vitrine cu ținute de haine după moda pariziană, bijuterii, obiecte de artă, bronzuri, produsele fabricilor de zahăr și ciocolată franțuzească³⁰. Au fost expuse printre altele vase desenate și smălțuite, un pian, o harpă, piese turnate pentru birou, îmbrăcăminte produsă de casele Perouox și Redfern, alături de mobilele de stil Louis XV și XVI.

Pavilionul Ungariei a expus mașini agricole, obiecte de turnătorie și fierărie, unelte de lemn, fier, mobile de mare valoare, produse agricole, produse ale fabricilor de ceramică, produsele ale minelor de cărbuni din Ungaria. Cu această ocazie au fost premiate cele mai interesante exponate: 12 diplome hors concours; 64 diplome de onoare cu medalii de aur; 55 medalii de aur cu diplomă specială; 81 medalii de argint cu diplomă specială; 56 medalii de bronz cu diplomă specială; 3 mențiuni onorabile³¹.

Pavilionul Austriei era alcătuit din mai multe săli cu tematică, iar o sală a fost special amenajată pentru prezentarea industriei artistice vieneze, fiind expuse obiecte lucrate în aur și argint și decorate cu email, cristaluri și porțelanuri lucrate de mână în toate stilurile, iar o alta dedicată expunerii de utilaje chimice, pentru industria panificației, mașini agricole, a unui sistem de ghețarie precum și alte mașini și unelte agricole, pentru industria textilă, casnică³².

În anul jubileului, Italia prin intermediul primarului Romei, Cruciani Alibrandi, a oferit capitalei României în semn de aleasă apreciere o copie în bronz a statuii Lupoaița, grup statuar ce reprezintă unul dintre simbolurile Romei Antice, festivitate care a avut loc la Arenele Romane în ziua de 7 septembrie 1906³³. Cu această ocazie, contele de San Martino în toastul ținut a spus că: "*Mi s-a părut că ramurile a doi arbori porniți din aceeași rădăcină s-au unit: e unirea inimilor celor două popoare născute din vechiul popor roman*"³⁴.

La Expoziție au participat o serie de invitați străini, apropiați ai unor oameni politici de la București. La inaugurarea Expoziției a fost prezent primarul orașului Viena, dr. Karl Lueger, alături de 11 consilieri austrieci din Consiliul capitalei Austriei³⁵. Delegației i s-a făcut o primire călduroasă la Gara de Nord, unde au fost întâmpinați de oficiali români, de diferite delegații și reprezentanți ai unor societăți culturale și de către o delegație a românilor ardeleni stabiliți la București³⁶.

La intrarea în perimetrul Expoziției Dr. Lueger a fost salutat cu salve de onoare, iar în discursul ținut la pavilionul Austriei a precizat că participarea Austriei la Expoziție s-a datorat simpatiei față de România. Comisariatul general a primit din partea primarului o

²⁹ *Dimineața*, anul III, nr. 952, 30 septembrie 1906, p. 3

³⁰ *Dimineața*, anul III, nr. 931, 9 septembrie 1906, p. 3

³¹ *Monitorul Oficial*, nr. 194 din 28 noiembrie 1906, p. 7133 și nr. 197 din 1 decembrie 1906, 7244-7247.

³² *Acțiunea conservatoare*, anul I, nr. 26, 3 iunie 1906, p. 3

³³ *Conservatorul*, anul VI, nr. 208, 22 septembrie 1906, p. 3

³⁴ *Drapelul*, anul VI, nr. 101, 14 septembrie 1906, p. 2

³⁵ *Conservatorul*, anul VI, nr. 121, 3 iunie 1906, p. 3

³⁶ *Universul*, anul XXIV, nr. 149, 3 iunie 1906, p. 1

călduroasă mulțumire și o fotografie cu membrii consiliului comunal, prezenți la Expoziție, iar Comisarul a trimis drept mulțumire un album reprezentând vederi de la aceasta³⁷.

Seara s-a încheiat cu un banchet în sala mare a ministerului de externe, iar în cursul zilei următoare a fost primit în audiență de Regină, care i-a oferit un mic portret executat în fildeș³⁸.

Delegația vieneză a făcut o vizită pe 6 iunie la Sinaia la invitația primarului și autorităților orașului, fiind însoțit de Al. Ciurcu³⁹.

BIBLIOGRAFIE

Arhivele Naționale ale României, Fond Casa Regală, Dosar 171/1905 .

Acțiunea conservatoare, anul I, nr. 26, 1906.

Adevărul, anul XXVI, nr. 6037, 1906.

Conservatorul, anul VI, nr. 224, 1906.

Conservatorul, anul VI, nr. 131, 1906.

Dimineața, anul III, nr. 940, 1906.

Drapelul, anul VI, nr. 102, 1906.

Monitorul Oficial nr. 194, 1906.

Universul, anul XXIV, nr. 251, 1906.

Vulturul, anul I, nr. 28, 1906.

³⁷ *Universul*, anul XXIV, nr. 197, 21 iulie 1906, p. 2

³⁸ *Drapelul*, anul VI, nr. 64, 8 iunie 1906, p. 2

³⁹ *Conservatorul*, anul VI, nr. 121, 3 iunie 1906, p. 3